

[Thorvil Kristensen.]

har i de senere år været temmelig ringe, og bankerne har vel ikke været så forfærdelig aktive i investeringsvirksomheden dels måske på grund af, at deres likviditet har været ringe, men vel også fordi det er fristende at samle sin investerings- og udlånsvirksomhed om de kunder, man har, i en tid, hvor det kniber med midler. Men det vil, ikke mindst hvis vi skal ind i et større marked, være meget vigtigt, at også nye virksomheder kan blive finansieret, nye industrier måske, som en vestjysk industrimand har talt om med henblik på Vestjylland, og derfor er den størst mulige aktivitet^e fra bankernes side noget, vi trænger til.

Det vil selvfølgelig her være meget ønskeligt, om nationalbanken igen, ligesom den var i gamle dage, i højere grad kunne blive bankernes bank, som gennem sin udlånsvirksomhed, diskontering af vekslere, belåning af obligationer o. s. v. stiller midler til rådighed for bankerne, når det er påkrævet. Dette vil blive lettere for nationalbanken, hvis der kommer en fremgang i valutastillingen, hvad der jo normalt fører til en større pengeligelighed i landet. Vi håber alle og må alle arbejde på, at dette sker; men når jeg nævner det her, er det, fordi den højtærede finansministers betragtninger om, hvad man kunne bruge eventuelt overskydende statsmidler til, jo også strejfede nationalbanken. Jeg vil gerne fremhæve, at en anvendelsesmulighed var jo den, at staten afbetalte noget af sin store gæld i nationalbanken i perioder, hvor der måtte være penge tilovers, mod at nationalbanken til gengæld i højere grad genoptog sin oprindelige funktion som bankernes bank ved at give større udlån, diskonteringskreditter o. lign. Ser man på nationalbankens balance i dag, er det slående, at dens udlån gennem bankerne til erhvervslivet er mindre i kroner, end de var i 1938, skønt nationalindkomsten vel er ca. 4 gange så stor, som den var i 1938. I forhold til produktionens omfang er altså bankernes støtte fra nationalbanken blevet reduceret til formentlig en femtedel af, hvad den var før krigen. Samtidig ved vi, at nationalbanken til gengæld har måttet forøge sit tilgodehavende hos staten meget stærkt. Det skete efter besættelsen, da den

overtog tilgodehavendet hos tyskerne, og selv om meget er afbetalt, er nationalbanken i høj grad i dag blevet statens bank i stedet for at være bankernes bank. Hvis man kunne få sikkerhed for, at en vis afbetaling af statens gæld til nationalbanken ville blive anvendt til, at nationalbanken i højere grad støttede bankerne, de private banker, i deres finansiering af den industrielle og investeringsmæssige ekspansion, som vi trænger til, måtte man ønske noget sådant.

Forholdet er nemlig det, at vort kapitalmarked utvivlsomt kommer ud for meget store krav i de kommende år. Investeringen har i mange år været for lille; nogle virksomheder har i kraft af bl. a. afskrivningsreglerne kunnet klare sig forholdsvis godt. Det er imidlertid ikke alle virksomheder, der i samme grad har kunnet udnytte disse regler, og navnlig har de unge og nye virksomheder ikke kunnet det i så høj grad som adskillige af de ældre. Det er derfor ønskeligt, at der bliver muligheder for, at også de nye virksomheder kan blive finansieret. Dette bliver i særlig grad tilfældet, hvis vi nu skal ind i et større marked.

Jeg skal ikke her i øvrigt gå ind på disse markedsplaner, men blot understrege to ting. Hvis vi kommer ind i et større marked, vil det betyde større muligheder for dansk eksport — det ligger desværre i det uvisse, hvordan det går med landbrugseksporten — og ikke mindst for dansk industrieksport må der blive større muligheder, når told og restriktioner over for os bliver afviklet i et større eller mindre antal europæiske lande. Til gengæld skal vi så også afvikle vor told og navnlig vore restriktioner, som stadig betyder meget i relation til importen fra de pågældende europæiske lande. Dette betyder altså større ekspansionsmuligheder for visse dele af vort erhvervsliv, navnlig visse dele af vor industri. Omvendt betyder det skærpet konkurrence på hjemmemarkedet særlig for andre dele af vor industri. Det er nu klart, at der bliver brug for større investeringer på de områder, hvor vi får et større marked. Der skal bedrifterne udvides, kapaciteten skal forøges; det kræver kapital. Så kan man sige, at der til gengæld bliver en vis kapital ledig, hvis andre brancher på grund af skarpere konkurrence må indskrænke deres produktion og enkelte virksomheder lukke. Dertil må man blot